

PANORAMA VAN DE VLAKTE.

punt, waar de strijd tusschen Napoleon en Europa zou zijn beslecht; in waarheid had de ontmoeting der vijandelijke legers, evenals de veldslag zelve, te Mont St. Jean plaats, twee kilometer van Waterloo verwijderd. Zij, die — gelijk ik dien middag — vol verwachting optrokken naar de plek, waar het slottaferaal der Napoleontische tragedie zich heeft afgespeeld, teneinde er te zullen aanschouwen niet alleen de vlakte zelve, of wel de heirwegen, waarlangs eens de dichte legerscharen zich hebben voortgespoed, doch tevens om de atmosfeer te genieten, welke na een rust van honderd jaren over de velden ligt gespreid, zullen bitter zijn teleurgesteld. Want de schennende hand der moderne menschheid heeft hier meedoogenloos haar werk verricht. Aan den voet van den heuvel, waarop, als een symbool van fierheid en macht, de Leeuw van Waterloo troont, bevindt zich een rij van dichtopeengedrongen koffiehuizen, fiets- en

autogarages, tevens een panoramagebouw en eenige onaanzienlijke „musea”, gevuld met waardelooze „souvenirs de la bataille”. Eene warreling van kermisvermaken en quasi-historische bezienswaardigheden! Alleen een cinema ontbreekt er nog!

De tram had nauwelijks stilgehouden, of een aantal kooplieden stormden er op af en trachtten het publiek prentbriefkaarten en snuisterijen met „toepasselijke” afbeeldingen op te dringen. Allen — naar het uiterlijk te oordeelen brave vlamingen — spraken engelsch, wat, met het oog op de vele engelsche toeristen, die jaarlijks Waterloo bezoeken, zeer gewenscht bleek. De venters hadden dan ook alras een zonderling uitgedost troepje reizigers omringd, bestaande uit een vijftiental bejaarde dames en slechts twee heeren. Deze weinig homogeen samengestelde reisgezelschappen treft men herhaaldelijk aan op de beroemde historische punten. Door hunne aanwezigheid verliezen dikwijls de schoonste